

Şer ve musibetler neden var, Allah nasıl müsaade ediyor?

Halk-ı şer, şer değil belki kesb-i şer şerdir. Şerrin yaratılması şer değil şerrin kazanılması şerdir. Çünkü halk ve icad, bütün neticelere bakar, külli maslahatlara bakar, ona göre icad eder; mesela yağmurun yaratılması büyük hayırdır. Toprak onunla canlanır, mahlukat onunla sulanır, rızık o su ile çıkar. Su nerdeyse hayattır. Bunun gibi binlerce neticeleri vardır, bütünü de güzeldir.

Şimdi sû-i ihtiyarıyla bazıları yağmurdan zarar görse evinin çatısı aksa orada onun için hususi bir zarar olur. Ama o kimse diyemez ki yağmurun icadı rahmet değildir.” Veya “Yağmurun yaratılması şerdir.” diye hükmedemez. Çünkü Halk-ı şer, şer değil belki kesb-i şer şerdir. Şerrin yaratılması şer değil şerrin kazanılması şerdir. Kesb bizim irademizi kötüye kullanmamızın neticesinde hususi bir mübaşeret olduğu için hususi neticelere bakar. Bu zararı önlemek çatıyı sağlam yapmakla olur, yağmurun gelmesini engellemekle değil. Çünkü yağmurun gelmemesi demek daha büyük şerdir.

Hayr-ı kesîr için şerr-i kalil kabul edilir. Yani büyük hayırlar için küçük şerler kabul edilir. Eğer o küçük şer gelmesin diye o büyük hayırdan vazgeçilse daha büyük bir şer olacaktır. Çatın akmasın diye yağmur yağdırılmasa yeryüzünde hayat bitecek daha büyük bir şer olacaktır. Demek yağmurun yağması güzel, senin çatıyı onarmaman çirkin. Bu çirkinlikte sana göre çirkin. Hususi bir şer. Ama umuma bakan cihetinde yağmurun yağdırılması hayır ve güzelliştir.

Demek musibetler ve şerler ise, umumî (küllî) kanunlardan ziyade iradeyi kötüye kullanmanın kaçınılmaz neticelerindedir.

Yağmur umumi bir kanundur binlerce neticeleri vardır, bütünü de güzel ve hayır. Ama bu kanuna uymayanlara umumi değil hususi bir şer olur. Rabbimiz de küllî maslahatları netice veren o kanunlara muhafaza ve riayet etmemiz için o şerli, cüz’î neticeleri dahi halk eder.

Kâinatta işleyen âdetullah, sünnetullah ve namı altında birçok umumi kanunlar vardır. Bu kanunlarda asıl olan hayır olarak yaratılması ve külli maslahatları netice vermesidir. O kanunlara riayet etmemenin neticesi elbette şer olacaktır. Ama kimin için şer olacak? Bizim için şer olacak.

Mesela Yerçekimi kanundur her yerde ve herkese işler. Bu Yerçekimi kanunu olmasaydı atmosferimiz uzaya dağılırdı. Oksijen, azot, karbondioksit gibi gazlar kaçardı ve **nefes alamazdık.** Yürüyemez, oturamaz, ayakta kalamazdık. Bakın bunların hepsi hayır mıdır? Hepsi güzel midir? Evet

Şimdi biri yüksekten düşerse, aynı kanun onu da yere çeker ve zarar görür. Bu kişi “bu kanun kötü” bu kanun olmasaydı diyemez. Bu zararlı sonuç, kanunun yüzlerce faydasının yanında kişinin yanlış hareketinin cüz’î bir bedeldir. Bu zararı önlemek bu kanuna riayet etmekle olur, yerçekimi kanunu engellemekle değil. Çünkü yerçekimi kanunun olmaması daha büyük şerdir. Hayr-ı kesîr için şerr-i kalil kabul edilir. Yani büyük hayırlar için küçük şerler kabul edilir. Eğer o küçük şer gelmesin diye o büyük hayırdan vazgeçilse daha büyük bir şer olacaktır.

Bir kişi düşmesin diye yerçekimini kaldırırsan, tüm düzen çöker. Sen yükseklerde gezeceksin diye yerçekimi kanunu olmasa yeryüzünde hayat bitecek daha büyük bir şer olacaktır. Demek yerçekimi kanunu güzel, senin dikkatsizce yükseklerde dolaşman çirkin. Bu çirkinlikte sana göre çirkin. Hususi bir şer. Ama umuma bakan cihetinde yerçekimi kanunu hayır ve güzelliştir. Senin yüksekten düşmemen için yerçekimi kanunu tümünden kaldırılrsa, hepimiz yok oluruz. **Bu daha büyük bir felakettir.**

Ateş de tıpkı yerçekimi gibi, kâinatta cari olan bir küllî kanundur. Her yerde işler, herkese eşit davranır. Ateş ısıtır. Ateş pişirir. Ateş temizlik sağlar, mikropları öldürür. Madenleri eritip şekillendirir. Sanayiye çalıştırır, araçları hareket ettirir. İnsanı soğuktan korur, yemeği lezzetli yapar. Bunların hepsi hayırdır, rahmettir, nimettir.

Ama biri çıkar, dikkatsizce elini ateşe uzatır ve yanar. Ve sonra kalkar şöyle der: “Bu ateş ne kötüyümüş! Keşke hiç olmasaydı!” Hayır. **Ateş kötü değil.** Senin dikkatsizliğin kötü. Eğer bu cüz’î yanık olmasın diye **ateş kanunu tümünden kaldırılısaydı**, tüm insanlık ıssız, yemeksiz, elektriksiz kalırdı. Bir kişinin eli yanmasın diye ateşi kaldırırsan, milyonlarca insan donarak ölür. **Daha büyük bir felaket olurdu.** Zararı önlemenin yolu, ateşi yok etmek değil; ateşin kuralına uymaktır.

Burada da aynı kaide geçerlidir: Hayr-ı kesîr için şerr-i kalîl kabul edilir.

Küçük bir şer gelmesin diye, büyük bir nimeti iptal edemezsin. Eğer o küçük şer gelmesin diye yani ihmalkârlığından dolayı elin yanacak diye büyük hayırdan vazgeçilse daha büyük bir şer olacaktır.

Tıpkı yerçekimi gibi, tıpkı ateş gibi, **özgür irade** de Allah’ın kâinata koyduğu **küllî bir kanundur.** Her insana verilmiştir. Her yerde işler. Herkese eşit uygulanır.

Bu özgürlükle insan: İyilik yapar, merhamet eder, yardım eder, ilim üretir, sanat yapar, şehirler kurar, sabreder, bağışlar, dua eder. **Bunların hepsi hayırdır, güzelliştir, azametli neticelerdir.** Ama birileri çıkar, bu özgür iradeyi kötüye kullanır. Zulmeder, çalar, tecavüz eder, savaş çıkarır, masumları öldürür.

Burada şer olan insanlara bu özgür iradenin verilmesi mi? Yoksa o iradenin kötüye kullanılması mı? Elbette o iradenin kötüye kullanılmasıdır. Şer, sistemde değil; onu bozan bireydedir. Halk-ı şer, şer değil belki kesb-i şer şerdir. Şerrin yaratılması şer değil şerrin

kazanılması şerdir. Çünkü halk ve icad, bütün neticelere bakar, külli maslahatlara bakar. Ama kesbi şer hususi bir mübaşeretdir.

Eğer bu şerler kötülükler olmasın diye **özgür irade kanunu tümden kaldırılıyorsa**, hiç kimse iyilikte bulunamazdı. Sevap, günah, sorumluluk, ahlak, adalet, sınav, cennet, cehennem – hepsi ortadan kalkardı. Ve imtihan sırrı zayi olurdu.

Bakın Meleklerle şeytan musallat değildir. Bu yüzden **onlar hep aynı makamda kalır**, terakki edemezler. Hayvanlara da şeytan musallat değildir. Onlar da **yaratıldıkları seviyede yaşar**, yükselip alçalamazlar.

Ama insanda durum farklıdır. İnsanın önünde **sonsuz bir terakki ve tedenni mertebeleri** vardır. İşte bu farkın ortaya çıkması için: Allah, insanı imtihana tabi tutmuştur. Şeytanları yaratmış, peygamberler göndermiş, teklif ve mücadele ortamı hazırlamıştır. Bu sayede insanıyet madenindeki **elmas ruhlarla kömür ruhlar ayrılmış** olur.

Yoksa herkes aynı seviyede kalırdı. Ne iyilik belli olurdu ne kötülük.

Demek yeryüzündeki bu zulümler kan ve gözyaşları umumî (küllî) kanunların kaçınılmaz neticelerindedir. Yani insan o iradeyi yanlış kullanmakla bu şerre sebebiyet vermiş. İmtihan sırrından dolayı Allah bu şerlerin işlenmesine müsaade etmiştir. Ama Rabbimiz o musibete düşen insanın **feryadını dinler, ona ihsan ve lütuf kapıları açar**. Allah bu umumî kanunların yol açtığı bireysel acılara karşı “hususî rahmet” kapılarını açmıştır. Dua, sabır, tevekkül, afiyet, şifa, yardım, kolaylık, manevî teselli gibi kapılar açıktır. **Bazen dünyada da yardım eder bazen de ahirete bırakır**.

Sabreden mazlumlar için ahirette büyük mükâfat vardır. Zalim için ise Allah'ın azabı mutlaka gelecektir. Bizler filmde bir sahneyi izliyoruz ve üzülüyoruz. Halbuki film daha bitmedi. Filmin sonunu gördüğümüzde şimdi ağladıklarımıza güleceğiz. Bazen dünyada zulüm görürüz, mazlumlar ağlar, çocuklar katledilir, zulüm ve tecavüzler insanın içini yakar: Şu hakikati bilmeyenler haşa der ki: “Allah nerede? Adalet nerede?”

Diyoruz ki: **Film daha bitmedi**. Sen sadece o filmde bir sahne izliyorsun. Zalim, güya gülüyor; mazlum, güya ağlıyor gibi görünür. Ama bu sadece **filmde bir kesit. Daha dur bekle. Allah o filmin sonunu Kur'an'da haber veriyor**. Gerçek mahkeme daha kurulmamış. Hak yerini henüz tam bulmamış. Terazinin kefesi daha asıl tartıya çıkmamış. Cennete ve cehenneme daha girilmemiş. Sen üzülüyorsun. Sonunu gördüğünde, bugün seni ağlatan sahnelere **şükürle ve tebessümle** bakacaksın.

Evet demek ki Allah, bazen dünyada yardımıyla yetişir. Bazen sabreden mazlumlar için **sonsuz mükâfatı ahirete saklar burda çektiklerini o baki alemde sonsuz mükâfatlarla telafi eder**. Ve zalimler için de **kaçış olmayan bir ceza gününde yaptıklarını onlara ödetir**.

-
- **“Madem şeytanlar var, insanlar da çoğunlukla yoldan çıkıyor. O zaman bu sistem kötü değil mi? Peygamberlerin gönderilmesi, imtihan, teklif, şeytanların yaratılması rahmet değil, zulüm olur!”**

Cevap: Hayır! Çünkü mesele **nicelikte (kemiyyette)** değil, **niteliktedir (keyfiyettedir)**. Yani mesele, çoklukta değil, **kıymettedir**. Kemiyyetin, keyfiyete nisbeten ehemmiyeti yok. Asıl ekseriyet, keyfiyete bakar.

Elinde **100 tane hurma çekirdeği** var. Bunları hiçbir şeye dokunmadan, öylece çekirdek olarak mı saklarsın? Yoksa toprağa mı gömersin. Tabii ki toprağa gömerim. Çünkü ancak o zaman ağaç olabilirler.

Ama bak, toprağa gömdüğünde bu çekirdeklerin **80 tanesi çürüyor**, sadece 20 tanesi ağaç oluyor. O zaman “keşke toprağa hiç gömmeseydim” der misin?

Elbette demezsin. Çünkü o 20 ağaç **binlerce meyve** verir. O 80 çekirdek boşa gitmiş olsa bile, 20 ağaçlık kazanç her şeye değer.

Peki ya o çekirdekleri hiç toprağa koymasaydık? O zaman hiç ağaç olmazdı. Hepsi öylece sıradan birer tohum olarak kalırdı. Ne meyveleri olurdu, ne, ne faydaları...

Allah da insanlığı **toprağa gömer gibi bir imtihana sokmuştur**. Evet, bazıları kaybolur, sapar, bozulur. Ama içlerinden öyle ruhlar çıkar ki: **Peygamberler... Evliyalar... Âlimler... Sadıklar...**

Onlar insanlık ağacının meyveleridir. Ve onların varlığı, bozulmuş binlerce insandan daha değerlidir. “80 kişi sapacak diye o 20 kişilik mükemmel ruhlar da hiç doğmasın mı?” “İmtihan olmasın, iyiler de kötülerle karışık yaşasın mı?” Elbette hayır! **Az ama kıymetli olanlar**, çok ama değersiz olandan her zaman üstündür. Kalabalık olmak, kıymetli olmak demek değildir.

Aynı şekilde, **imtihan edilmemiş insanlık**, 100 çekirdek gibi kıymetsiz kalırdı. Ama mücadeleye girince – evet, bir kısmı zayi olur – ama içlerinden **peygamberler, veliler, asfiyalar, siddiklar** çıkar.

Misal 2: Tavus kuşunun yumurtası

Diyelim ki elinde **100 tavus kuşu yumurtası** var. Her biri **5 kuruş** değerinde. Ne yaparsın?

Tabii ki bunları **kuluçkaya yatırır**sın, çünkü kuş çıkarsa değeri katlanır. Peki diyelim ki bu yumurtalardan **80 tanesi bozuldu**, ama **20 tanesi tavus kuşuna** dönüştü.

Şimdi hesap edelim: 80 yumurta x 5 kuruş = **4 lira** kayıp. Ama 20 tavus x 4 lira = **80 lira** kazanç. O hâlde bu iş zarar mı, yoksa kazanç mı?

Elbette **kazanç!** Çünkü sıradan yumurtaları kaybettin ama **kıymetli tavus kuşları kazandın.**

Az ama değerli olan, çok ama değersiz olandan üstündür. İşte insanlık da böyledir: Allah imtihanı koydu. Şeytanı yarattı. Ve irade verdi.

Evet, bazıları bu imtihanda kaybedildi. Ama bu sistem sayesinde âlem-i insaniyetin güneşleri, ayları ve yıldızları olan **peygamberler, evliyalar, siddıklar, âlimler** çıktı. **O yirmi tavus kuşundan daha kıymetli olan ruhlar** yetişti.

Evet 80 yumurta bozuldu diye, kuluçkaya yatırmak kötü oldu diyemezsin. Çünkü **Bozulanlar değersizdi, çıkanlar kıymetliydi.** Aynen öyle de: **Bazı insanlar sapacak diye imtihanı kaldırmak, koca insanlık ağacını hiç meyvesiz bırakmak olurdu.**

Kaybedilenler **kemiyet (çokluk)** açısından fazla olabilir. Ama kazanılanlar **keyfiyet (değer)** açısından öyle büyüktür ki, o kayıpları gölgede bırakır. İşte bu yüzden: **Bu imtihan sistemi hayırdır, adalettir, rahmettir.**